

IVAR IKS
Postboks 8134 Forus
4068 STAVANGER

Kontakt saksbehandler
Maria Terese Creighton, 51 56 87 84

Vedtak om tillatelse - vedtak om gebyr - Avløp - Strand - IVAR IKS - Grytnes avløpsrenseanlegg - anleggsnummer 1130.0020.01

Statsforvalteren har vurdert søknad fra IVAR IKS om unntak fra sekundærrensekravet for Grytnes renseanlegg på Jørpeland i Strand kommune, IVAR renseanlegg med Gnr. 44 Bnr. 916.

Med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. §§ 16, 22 og 40, gis det tillatelse til utslipp av rensset avløpsvann fra inntil 30 000 pe.

Det stilles krav om primærrensing av utslipp av rensset avløpsvann fra Grytnes renseanlegg til Idsefjorden.

Det er også satt krav til overvåking av resipienten og rapportering.

Vedtaket kan påklages innen tre uker.

Vi varsler gebyr for saksbehandlingen.

Statsforvalteren i Rogaland har mottatt en søknad fra IVAR IKS om utslippstillatelse og unntak fra sekundærrensing. Søknaden gjelder unntak for sekundærrensing for renseanlegg på Jørpeland i Strand kommune, IVAR renseanlegg Grytnes. Det søkes om utslipp fra 30 000 pe med utslipp til Idsefjorden.

Eksisterende renseanordning klarer ikke primærrensekravet, IVAR IKS skal derfor oppgradere anlegget og søker om primærrensing på Grytnes da resipienten er klassifisert som mindre følsom og undersøkelser tilsier at utslippet ikke har skadevirkning på miljøet.

Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Rogaland gir IVAR IKS tillatelse til utslipp av kommunalt avløpsvann fra IVAR renseanlegg Grytnes på Jørpeland i Strand kommune. Tillatelsen er hjemlet i forurensningsloven §§ 11 jf. 16, 22 og 40.

Det gis samtidig unntak fra krav om sekundærrensing, jf. § 14-8 i forurensningsforskriften. Avløpsvann skal gjennomgå primærrensing i henhold til forurensningsforskriften § 14-2 bokstav a.

Ved avgjørelsen om tillatelse, og ved fastsettingen av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre. Prinsippene i naturmangfoldlovens §§ 8-12 er lagt til grunn som retningslinjer for beslutningen. Søknaden er også vurdert etter bestemmelsene i vannforskriften. Det stilles vilkår om tiltak for å begrense forurensning, og for å motvirke skader på det marine miljø.

Vedtak om gebyr

Gebyrets størrelse blir fastsatt av forurensningsmyndigheten i samsvar med forurensningsforskriftens § 39-4. Gebyrene skal samlet sett ikke overstige forurensningsmyndighetens kostnader ved saksbehandlingen. Ved fastsettelse av gebyrsats skal forventet ressursbruk knyttet til saksbehandlingen legges til grunn.

Arbeidet er vurdert å tilsvare gebyrsats 5, jf. forurensningsforskriften § 39-4. IVAR IKS skal derfor betale et gebyr på **kr 91 400 -**, for Statsforvalteren sin saksbehandling. Vedtaket er fattet med hjemmel i forurensningsforskriften § 39. Faktura vil bli ettersendt av Miljødirektoratet. Gebyret skal betales senest 30 dager etter fakturadato.

Klageadgang

Vedtak om tillatelse og saksbehandlingsgebyr kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra melding om vedtaket er mottatt. En eventuell, begrunnet klage stilles til Miljødirektoratet, og sendes Statsforvalteren i Rogaland, postboks 59 Sentrum, 4001 Stavanger, eller til sfropost@statsforvalteren.no.

Frister

Tabellen nedenfor gir oversikt over frister for gjennomføring av tiltak som tillatelsen krever:

Tiltak	Frist	Referanse
Utarbeide/oppdatere miljørisikovurderinger for renseanlegget	Årlig. Første gang innen 1. mars etter at oppgradert anlegget er satt i drift.	2.6.1
Årlige vurderinger av driftsforhold	Årlig, innen 1. mars. Første gang året etter oppgradering av anlegget	11.2
Oppdatert framdriftsplan for oppgradering av anlegget og oversikt over utslipp fra eksisterende anlegg sendes Statsforvalteren (inntil oppgradert anlegg er ferdig)	Årlig, innen 1. mars. Første gang i 2026	3.1.3, 11.2
Sende koordinater for utslippsledninger for rensed avløp og nødoverløp fra IVAR renseanlegg Grytnes	Innen 14 dager fra utslippsledninger er plassert i sjøen	3.1.4
Sende inn forslag til resipientovervåkingsprogram	Innen 1. mars 2027, deretter hvert 4. år	7.1 og 7.2
Rapportering av overvåkingsresultater samt legge inn overvåkingsdata i Vannmiljø	Innen 1. mars, året etter gjennomført resipientovervåking	7.3 7.4
Etablere system for vurdering av energiforbruk	31.12.2027	8.1
Rapportere avløpsdata til forurensningsmyndighetene via Altinn	Årlig, innen 1.3.	11.1
Rapportere driftsdata og vurdering av driften	Årlig, innen 1.3.	7.3 og 11.2

Saksgang

Søknad

Statsforvalteren i Rogaland har mottatt søknad fra IVAR IKS av 16.12.2024 om tillatelse etter forurensningsloven. Søknaden gjelder utslipp av kommunalt avløpsvann fra 30 000 pe fra Grytnes avløpsrensaneanlegg til Idsefjorden, ved Jørpeland i Strand Kommune. Det søkes om unntak fra sekundærrensekravet på bakgrunn av at resipienten er klassifisert som mindre følsom og fordi undersøkelser tilsier at utslipp ikke vil ha skadevirkninger på miljøet.

Dagens situasjon og nåværende belastning

Renseanlegget som er et mekanisk silanlegg, ble satt i drift i 1996. I 2011 ble anlegget overtatt av IVAR IKS. Renseanlegget tar imot avløpsvann fra Strand kommune. Det er rundt 7 300 innbyggere tilknyttet anlegget per i dag. Det forventes en økning av antall innbygger til rundt 7 450 i 2030 og 7 800 i 2050. Gjennomsnittlig belastning til anlegget i 2024 var rundt 12 600 pe, mens maksimal belastning var på rundt 25 300 pe. Det forventes at belastningen i 2025 vil være mindre enn 15 000 i snitt. Det søkes om en ramme på 30 000 pe da det i enkelte døgn har forekommet vesentlig høyere belastning enn gjennomsnittet. Årsaken til dette er ikke kjent.

Beskrivelse av oppgradert anlegg

Generelt

Det planlegges et mekanisk renseanlegg på Grytnes for å oppfylle primærrensekrav. Eksisterende innløp og utløp vil beholdes, da disse har tilfredsstillende kapasitet. Prosessområdet er på ca. 72 m², men kan utvides ved behov.

Håndtering av utslipp, lukt og støy

Slam vil transporteres i containere for videre behandling ved IVARs anlegg for biogass produksjon. Utslippsledningen som i dag går til 24 m dyp 500 m fra land vil forlenges til 40 – 50 m dyp, i tråd med anbefalinger i forbindelse med resipientundersøkelsen i 2021. Det er ikke blitt utført luktmålinger ved anlegget, men det opplyses at kullfilter er installert og at ingen klager er mottatt etter at filteret ble satt i drift i 2022. Det opplyses at det vil stilles krav til håndtering av lukt ved anskaffelse av oppgradert anlegg. Videre opplyses det at ikke vil være støyende aktivitet av betydning og, at det ikke foreligger klager på støy tilknyttet anlegget.

Risikovurdering

IVAR utfører ROS-analyser hvert andre år for sine ulike driftsområder, hvorav analyser for drift avløp tilhørende området for Grytnes renseanlegg ble utført i 2023. Det oppgis at det skal utarbeides risikovurderinger i forbindelse med anleggsoppgraderingen.

Energi

IVARs overordnede mål er at 95% av all energi brukt i egen drift skal være fornybar innen 2030. I forbindelse med oppgraderingen av anlegget vil det være fokus på energieffektive løsninger.

Fremdriftsplan

IVAR oppgir at det planlegges for ombygging av renseanlegget så snart ny utslippstillatelse foreligger og at det antas at nytt og oppdatert renseanlegg vil kunne stå klart etter 2 år.

Dokumenter

Søknaden baserer seg på følgende dokumenter:

- Søknad 2024
- Vedlegg 1 – Søknadsskjema for industribedrifter
- Vedlegg 2 – ROS analyse, drift avløp Strand kommune
- Vedlegg 2A – Systeminformasjon avløp i Strand kommune 2023
- Vedlegg 3 – Kartlegging av miljøaspekter
- Vedlegg 4 – Resipientundersøkelse 2017
- Vedlegg 5 – Tilleggsundersøkelser i Idsefjorden, vannutskiftning og strømforhold
- Vedlegg 6 – Kartutsnitt

Tilbakemelding på utkast

IVAR IKS fikk den 28.08.2025 oversendt utkast til vedtak om tillatelse for kommentar. I tilbakemeldingen skriver IVAR IKS at det eksisterende renseanlegget må oppgraderes for å tilfredsstille gjeldende krav til primærrensing. Anbefalt løsningen innebærer å beholde dagens bygg og bytte ut eksisterende filteranlegg med nytt prosessutstyr.

I forbindelse med oppgraderingsarbeidet vil det være nødvendig med et midlertidig utslipp av urensset avløpsvann. IVAR vil søke om tillatelse til dette utslippet. Utslippetsledningen skal, før utslippet, forlenges slik at utslippspunktet flyttes fra 24 m dybde til 40–50 meters dybde.

Når det gjelder ansvarsforhold vises det til at det er IVAR som eier avløpsrenseanlegget, mens Strand kommune er eier av avløpsnettets oppstrøms renseanlegget.

IVAR IKS hadde ingen merknader til varselet om saksbehandlingsgebyr.

Høring

I henhold til forurensningsforskriften § 36-7 skal berørte offentlige organer og myndigheter, organisasjoner som ivaretar allmenne interesser som vedtaket angår, andre som kan bli særlig berørt gis anledning til å uttale seg til søknadens innhold. I tillegg skal offentligheten høres, jf. § 36-8.

Statsforvalteren har vurdert at tiltaket, dersom den blir utført i tråd med tillatelsens vilkår, vil være av mindre miljømessig betydning, og at forhåndsvarsel kan unnlates, jf. forurensningsforskriften §36-9 annet ledd punkt b. Vedtaket blir kunngjort i ettertid og sendt i kopi til offentlige høringsinstanser. Tillatelsen er ikke gyldig før klagefristen har utløpt.

Avklaring med plan- og bygningsloven

Forurensningsspørsmål skal om mulig søkes løst for større områder under ett og på grunnlag av oversiktsplaner og reguleringsplaner, jf. forurensningsloven § 11 fjerde ledd. Området hvor renseanlegget er plassert inngår i *områderegulering for Jørpeland sentrum*¹ og innenfor arealformålet offentlig eller privat tjenesteyting. Statsforvalteren anser at tiltaket er i henhold til planens formål.

---

¹ Områderegulering av Jørpeland sentrum plan 1130201210 (plan ID 1130201210). ikrafttredelse 24.02.2016.

Miljøforhold

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Forurensning

IVAR IKS søker i forbindelse med oppgradering av Grytnes renseanlegg, for å overholde kravet om primærrensing, om en utslippsramme på 30 000 pe. Det søkes om unntak fra sekundærrensing da resipienten er klassifisert som mindre følsom, og fordi undersøkelser tilsier at utslippet ikke vil medføre skadevirkning på miljøet. Utslipp av rensset avløpsvann planlegges på 40 - 50 meters dyp, ca. 500 m fra land (**Error! Reference source not found.**).

Figur 1. Plassering av Grytnes avløpsrenseanlegg med utslippspunkt (rød sirkel). Kartgrunnlag: Temakart-Rogaland.

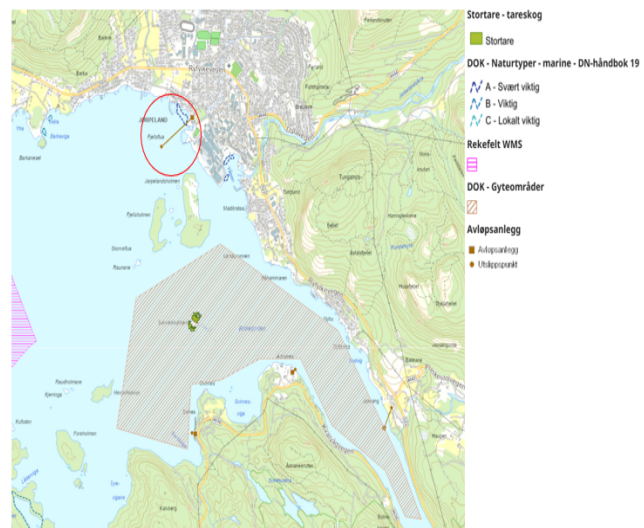
Vannforekomsten

Utslipp fra planlagt renseanlegg vil gå til vannforekomsten Idsefjorden². Vannforekomsten har *god* økologisk tilstand med høy presisjon. Den kjemisk tilstand er *god* basert på middels presisjon. Vannforekomsten er i *liten grad* påvirket fra diffus avrenning fra byer/tettsteder (næringsforurensning).

Naturmangfold

Naturverdier i sjøen

Utslipp til Idsefjorden vil ha kort avstand til flere naturverdier i sjøen (**Error! Reference source not found.**). Det er registrert *svært viktige* ålegressforekomster^{3,4} langs land ved Jørpeland sentrum henholdsvis 400 m og 1 km nord og øst for utslippspunktet, mens

Figur 2. Naturverdier i sjø. Figur 2. Kartlagte naturverdier i sjø omfatter ålegress (blå stiplede områder) og stortare (grønn). Videre er rekefelt (rosa), gyteområde (oransje striper) markert. Gytefelt for torsk omfatter hele området, Kartgrunnlag: Temakart-Rogaland.

² Vann-nett: Idsefjorden(0242011101-C) <https://vann-nett.no/waterbodies/0242011101-C/map>

³ Naturbase: Fjellsflua. <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00091473>

⁴ Naturbase: Vågen <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00091587>

viktige ålegras forekomster^{5,6} er registrert i indre Barkaviga, 1,5 km vest for utslippspunktet. Det er også flere områder i og rundt Jørpelandsbukta med modellert ålegras. *Svært viktig* tareskog forekomst⁷ er registrert ved Svinnesholmane 1,75 km sørøst for utslippspunktet. Utslippspunktet ligger 2,4 km fra den østlige enden av rekefeltet «Idsefjorden», mens Gyteområde for brisling er registrert 1,25 km fra utslippspunktet. I store deler av Idsefjorden er et lokalt viktig gytefelt for torsk «*Botnsfjorden*» registrert⁸.

Fugl

Ved Jørpelandsholmen og Fjellsholmen like ved utslippspunktet er det flere arter av nasjonal forvaltningsinteresse⁹. Disse inkluderer blant annet fiskemåke (VU), Tjeld (NT) og Storskarv (NT). Ved Svinnesholmane, 1,75 km fra utslippet, er også fiskemåke (VU) registrert. Videre er blant annet sjøorre, storskarv, havelle og ærfugl og registrert ved Foreholmen og Hesthaug på motsatt side av Idsefjorden, ca. 3 km fra utslippspunktet.

Anadrom fisk

Jørpelandsåna som munner ut i resipienten er lakseførende. Utløpet ligger ca. 1,3 km fra utslippspunktet.

Miljøovervåking

Resipientundersøkelse og vurdering av resipientens tålegrense

IVAR IKS har i forbindelse med søknaden vedlagt en resipientundersøkelse¹⁰ som har som hensikt å avgjøre hvorvidt utslippet fra Grytnes RA etter primærrensing har skadevirkninger på miljøet i resipienten. Videre er notat fra tilleggsundersøkelser¹¹ vedlagt. Tilleggsundersøkelsene er utført for å vurdere resipientkapasitet og vurderer resipientens tåleevne ved forventede utslipp fra Grytnes RA i 2040 (18 000 pe) med primærrensing og ved sekundærrensing, sammenlignet med dagens situasjon.

Resultater fra resipientundersøkelsen utført i 2016-2017 indikerer at renseanlegget ikke påvirker resipienten negativt ved gjeldende utslippsmengde. Ingen økt belastning i form av økte konsentrasjoner av næringssalter, planteplankton eller endringer i makroalgesamfunn ble påvist. Resipienten vurderes å tåle noe økt belastning, så lenge avløpsvann ikke når overflaten om sommeren. Området er svakt påvirket av eutrofi, og økt næringstilførsel til overflatevannet (fotisk sone) frarådes. Bunnfauna og organisk karbon viste noe belastning, men tilstanden ble klassifisert som god.

I notatet med tilleggsundersøkelser fra 2021 konkluderes det med at resipienten kan klassifiseres som *mindre følsom*. Målinger viser til svært god oksygentilstand og vannutskifting i dypvannet. Konsulent anbefaler imidlertid å plassere utslippsledningen på 50 m dyp for å sikre innlagring under fotisk sone og redusere risiko for eutrofiering. Modellberegninger (2040-scenarior) viser marginal påvirkning på oksygenforhold og eutrofiering (<1 %). Når det gjelder tilstanden for bunnfauna konkluderes det med

⁵ Naturbase: Barka <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00104254>

⁶ Naturbase: Barkaneset <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00104147>

⁷ Naturbase: Svinnesholmane <https://faktaark.naturbase.no/?id=BM00102588>

⁸ Fiskeridirektoratets kartløsning Yggdrasil: Botnsfjorden

<https://portal.fiskeridir.no/portal/apps/webappviewer/index.html?id=9aeb8c0425c3478ea021771a22d43476>

⁹ Naturbase. Arter av nasjonal forvaltningsinteresse

<https://geocortex02.miljodirektoratet.no/vertigisstudio/web/?app=a3a09afee5c24c459c53a9a9ff0915f1>

¹⁰ TAU RA og Grytnes RA Resipientundersøkelse utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra IVAR IKS. Utarbeidet mars 2017. Levert oppdragsgiver mars 2021.

¹¹ Tilleggsundersøkelser i Idsefjorden, vannutskifting og strømforhold. Rapportnr: M-rap-001, versjon 003. Dato: 22.03.2021. Utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra IVAR IKS.

at det er tegn til organisk belastning i området, men at det ikke er observert økt belastning de siste to årene. Økte utslipp fra renseanlegget kan føre til nedslamming nær utslippspunktet. Det vises imidlertid til at rensnivået for suspendert stoff vil være høyere ved nytt anlegg, også ved primærrensing, og kan redusere tilslammingen i forhold til dagens situasjon.

Målinger og beregninger

Resipientundersøkelsen omfatter strømundersøkelse, hydrografiske målinger (salinitet, temperatur, oksygen), siktedyp og vannkvalitative målinger av næringsalter (fosfor, fosfat, nitrogen og ammonium) samt makroalgeundersøkelser, målinger av bakteriekonsentrasjon, vurdering av sediment-sammensetning og tilstandsvurdering basert på bunnfaunaforhold ved Grytnes i perioden februar 2016 – januar 2017. Tilleggsundersøkelser inkluderer strømmålinger, hydrografiske målinger samt innlagingsberegninger med Visual plumes og modellberegninger med FjordEnv.

Resipientundersøkelsen

Strømmålinger

Strøm (september/oktober 2016) ble målt ved 4, 14 og 24 m dyp ved Grytnes RA sitt utslippssted i Idsefjorden. Strømmen var i hovedsak rettet mot sør – sørvest øvre lag, retningen i de dypere lagene var variabel. Gjennomsnittlig strømhastighet midt i vannsøylen (14 og 24 m dyp) ble målt til 3 cm/s, og betegnes som svak. Høyeste gjennomsnittshastighet ble målt ved 4 m dyp og var på 7 cm/s.

Hydrografi

Hydrografimålinger viser til tydelig ferskvannstilførsel i perioden april til desember, hvor det i perioden dannes et brakkvannslag. Mot vinteren reduseres ferskvannstilførselen og vannmassene viser svakere sjikting. I sommermånedene øker temperaturen mot vannoverflaten samtidig som saliniteten reduseres. Den pågående sjiktingen i vannmassene ved Grytnes vurderes i rapporten som gunstig for utslippets innlagring. Oksygennivået var innenfor god til svært god tilstand gjennom hele måleperioden. Klorofyll a lå innenfor svært god tilstand ved samtlige stasjoner, med lave konsentrasjoner fra februar til og med juli og en økning i august, men ingen større oppblomstringer ble observert. Siktedypet varierte med konsentrasjonen av klorofyll a, med svært god til god tilstand i sommermånedene.

Næringsalter

Vannkjemiske analyser i resipientundersøkelsen viste generelt lave konsentrasjoner av næringsalter i overflatevannet med marginale variasjoner mellom målestasjonene (GRY-1 og GRY-2) og referansestasjonen. Forhøyede verdier av totalt fosfor, tilsvarende moderat tilstand, ble registrert ved GRY-1 og GRY-2 i februar, og ved samtlige stasjoner i juni og juli. Fosfat var forhøyet både ved referansestasjonen og ved GRY-2 ved målingen i februar, mens totalt nitrogen var forhøyet (moderat tilstand) ved referansestasjonen og GRY-1 i juni. Nitrat tilsvarte moderat tilstand ved GRY-2 i august. Øvrige stasjoner viste verdier rett innenfor grenseverdien for god tilstand. Forhøyede konsentrasjoner av ammonium ble observert ved to av stasjonene, men forskjellene var små og konsistente gjennom hele året, som antyder at utslipp av avløpsvann ikke har en signifikant påvirkning på konsentrasjonen av næringsalter i overflatevannet. Forhøyede konsentrasjoner også ved referansestasjonen, kan tyde på at kildene til forurensningen ikke bare kommer fra renseanlegget.

Bakterier

Når det gjelder innholdet av termotolerante koliforme bakterier lå alle målinger innenfor tilstandsklasse *god* eller *svært god*.

Makroalgeundersøkelse

Makroalgeundersøkelser viste til *god* tilstand ved Gry-M-1 (EQR 0,65), mens GRY-M-2 (EQR 0,57) og referansestasjonen (EQR 0,59) var *moderat*. Rapporten peker på at undersøkelsen indikerer nærings saltpåvirkning i indre områder, men ingen tydelig effekt fra renseanlegget.

Sediment og kornfordeling

Sedimentene besto for det meste av sand, grus og stein med lavt innhold av finstoff ved GRY-B-1. Ved øvrige stasjoner (Gry-B-2 og referansestasjonen) var sedimentene finere. Svak lukt av H₂S ble registrert ved GRY-B-1 og referansestasjonen, som kan tyde på lave oksygennivåer i sedimentene. Nivået av organisk karbon (nTOC) lå innenfor moderat tilstand ved GRY-B-1 og god tilstand ved øvrige stasjoner. Moderat tilstand ved GRY-B1 kan tyde på mulig tilførsel fra renseanlegg eller fra Fiskåna.

Bunnfauna

Tilstanden for bunnfauna var *dårlig* ved GRY-B-1, *god* ved GRY-B-2 og *moderat* ved referansestasjonen. Ved GRY-B-1 indikerte alle indekser dårlig tilstand, unntatt indeks for sensitivitet, som viste varierende resultater. Kun 17 arter ble registrert, hvorav 83 % var *Capitella capitata*, en indikator på høy organisk belastning. Enkelte følsomme arter ble også funnet. Alle indikator-indekser ved GRY-B-2 viste god tilstand. Artssammensetningen antyder likevel noe organisk belastning her. Faktorer som trekker ned tilstanden for bunnfauna ved referansestasjonen er høy andel opportunistiske og tolerante arter, flere variable og lave indeksverdier samt arter assosiert med organisk belastning. Grovt sediment gjør at målingene for visse parametere ved referansestasjonen er usikre. Artssammensetning tyder på organisk påvirkning ved alle stasjoner.

Innlagring av avløpsvann ved Grytnes RA

Vannmassene ved Grytnes RA var sjiktet gjennom hele måleperioden, noe som generelt sett fremmer innlagring. Modellering av utslippet ved ulike utslippsmengder og strømhastigheter tilsier at lav strømhastighet gir størst risiko for gjennombrudd til overflaten. Ved middels strømhastighet kan utslippsskyen nå overflaten, men innlagres normalt på 5 – 22 m dyp. Høy strømhastighet gir dypere innlagring (14 – 23 m) og minimal risiko for overflategjennombrudd. Modellering av spredning av utslipp basert på ulike vannmengder tilsier at utslippsskyen vil stige ca. 4 m høyere ved maksimal utslippsmengde. Verste scenario med maksimum utslippsmengde og lav strømhastighet tilsier overflatebrudd i enkelte profiler, men at avløpsvannet i hovedsak vil innlagres på 14 - 21 m dyp. Selv med verste scenario vil det være minimal sjanse for gjennombrudd i sommermånedene. TKB-konsentrasjoner forventes derfor heller ikke å overskride badevannskriterier i badesesongen.

Fortynning av avløpsvann og TKB i resipienten

Visual Plumes-modellering viser at fortynning og TKB-konsentrasjoner avhenger av strømhastighet og vannmengde. Ved lav strømhastighet og hydrografiske forhold som funnet i enkelte vinterprofiler kan overflategjennombrudd forekomme 5 m fra utslippspunktet. Utslipet er da fortynnet opptil 120 ganger, og TKB verdier tilsvarende meget dårlig vannkvalitet. I sommermånedene er gjennombrudd usannsynlig. Ved 100 m avstand varierer fortynningen fra 150 – 1000 ganger avhengig av strømhastigheten. Økt vannmengde kan gi høyere TKB-konsentrasjoner i overflatevannet.

Utvikling i resipienten

I resipientundersøkelsen vises det til en undersøkelse av bunnfaunatilstanden i området, utført av NIVA i 2012, hvor tilstanden var moderat til god for ulike parametere og hvor TOC indikerte svært dårlig tilstand. Ved GRY-B-1 i inneværende undersøkelse var tilstanden for de samme parameterene fra dårlig til svært dårlig tilstand og med moderat tilstand for TOC. Stasjonene er imidlertid ikke direkte

sammenlignbare grunnet ulike påvirkninger og topografi. Videre vises det til at makroalgeundersøkelser i 2012 og 2016 viste henholdsvis god tilstand/fravær av tarmgrønne og god til moderat tilstand samt tarmgrønne. På bakgrunn av dette kan det være tegn til økt næringsbelastning i området over tid. Ulik plassering av målestasjoner gjør det vanskelig å kunne trekke sikre konklusjoner.

Vurdering av utslippet

Plassering av utslippspunkt til et sted med sterkere strøm vil være mer gunstig og gi større sjanse for innlagring og effektiv fortykning av avløpsvannet. Det er mulighet for gjennombrudd av avløpsvann til overflaten vinterstid, når den vertikale sjiktingen i vannsøylen er mindre, ved samtidig lav- eller gjennomsnittlig strømhastighet i resipienten. Grenseverdien for TKB kan under slike forhold overskrides i overflatevannet. Gjennombrudd vil sannsynligvis kun finne sted om vinteren (utenfor badesesong) og helserisikoen kan dermed anses som lav. Videre viser strømmålingene at strømretningen i overflatelag relativt sjelden er mot kysten (nordøst) og dette vil si at utslippet som oftest vil bli transportert i retning ut fra kysten. I bunnvannet er strømretningen mer varierende.

Oppsummering

Renseanlegget gir ikke økt belastning ved forhøyede konsentrasjoner av næringsalter, planktonoppblomstring eller endringer i makroalgessamfunn, med dagens utslippsmengde (2017 vurdering). Organisk påvirkning stasjon nærmest utslippet kan delvis skyldes utslippet. Da hele bukten virker å være utsatt for en viss grad av organisk belastning, bør man være forsiktig med å øke belastningen fra renseanlegget for mye. Ved økt belastning bør bunnfauna overvåkes.

Tilleggsundersøkelser i Idsefjorden

Tilleggsundersøkelser i Idsefjorden er utført for å kunne vurdere om det er grunnlag for unntak fra sekundærrensekravet. Undersøkelsene inkluderer hydrografi og strømmålinger samt modellberegninger for utslippets innlagring, ved prognoserte vannmengde, for å undersøke hvor dypt utslippsledningen må plasseres for å nå tilstrekkelig innlagring i resipienten, og for å vurdere om økt utslipp av organisk materiale og næringsalter vil medføre endringer i vannkvalitet og oksygenforhold i resipienten.

Strømmålinger

Strømmålinger er foretatt ved terskelen mot Hidlefjorden (120 m dyp) i 2020. Måling ble utført ved den smaleste delen av sundet, med hensikt om å måle utskiftningstiden av vann ut til Hidlefjorden. Det ble også foretatt strømmålinger ved Barkaviga, da dette området ble vurdert som et mulig alternativt utslippspunkt. Strømhastigheten ved begge målestasjoner var større enn hva som var tilfellet ved renseanleggets utslippssted. Det vises at resultatene indikerer relativt stor gjennomstrømming inn og ut av Idsefjorden.

Hydrografimålinger

Hydrografimålinger (feb. 2019 – mars 2020) i Idsefjordens dypeste del (204 m) viser et sesongvarierende brakkvannslag, men som er særlig tydelig om sommeren. Stabil sjikting ved vanddyp < 50 m vurderes i rapporten som gunstig for innlagring av utslipp fra renseanlegget. Oksygennivået tilsvarte svært god tilstand i hele perioden og gir indikasjon på effektiv dypvannsutskiftning.

Utslippsberegninger (Visual Plumes)

Modellen «Visual Plumes» ble benyttet for å undersøke hvordan utslippet innlagres med ulike utslippsdyp og strømforhold i resipienten. Dette for å finne ut hvor dypt utslippet må plasseres med antatt utslippsmengde for 2040 for å få god innblanding i resipienten og unngå gjennomslag til overflaten.

Beregninger viser at 50 m utslippsdyp gir bedre innlagring og primærfortynning. Risiko for gjennombrudd til overflaten er lavere ved 50 m, særlig vinterstid med svak sjikting. Dypere utslipp reduserer også risiko for påvirkning i fotisk sone og lokal bakteriell forurensning.

Modellberegninger (FjordEnv)

FjordEnv-modellen ble brukt for å vurdere hvordan utslipp fra Grytnes RA påvirker oksygenforhold og vannkvalitet i Idsefjorden under ulike belastningsscenarioer.

Modellen viser at økt utslipp fra Grytnes RA gir minimale effekter på oksygenforhold i bunnvannet. I scenarioet i 2040 og primærrensing vil utslippet føre til en økning i oksygenforbruket på 4,8%, som vil føre til at oksygenkonsentrasjonen i bunnvannet reduseres med 1,1% (fra 5,3 ml/L til 5,24 ml/L). Den begrensede effekten på oksygenforholdene med økt tilførsel av organisk materiale skyldes fjordens store vannvolum, gode vannutskifting og høye naturlige tilførsel og omsetning av organisk materiale i fjordbasseng med dype terskler. I scenarioet 2040 og sekundærrensing er effekten minimal, med en ubetydelig forbedring i oksygenforholdene i bunnvannet (fra 5,3 ml/L til 5,31 ml/L). Begge scenarioer tilsvarer *svært god* tilstand for oksygen i bunnvann (iht. 02:2018).

Eutrofieringseffekten er liten, med 0,22 % reduksjon i siktedyp ved primærrensing. Sekundærrensing vil føre til en forbedring på 117%.

Nedslamming rundt utslippsstedet

I notat med tilleggsundersøkelser vises det til at nedslamming fra utslipp kan påvirke bunnfauna lokalt og at dette kan øke i fremtiden ved kun primærrensing. Det skrives at nedslammingen muligens kan reduseres ved å plassere utslippsledning på en måte som gir effektiv primær innblanding for utslippet og dermed større spredning av partikler. Videre vises det til at rensnivået for suspendert stoff vil være høyere ved nytt anlegg, også ved tilfellet av primærrensing, og dette kan redusere tilslammingen i forhold til dagens situasjon.

Konklusjoner og anbefalinger

Kort oppsummert viser målinger og modellberegninger til god vannutskifting og gode oksygenforhold i Idsefjorden. Utslipp fra Grytnes RA forventes å ha liten miljøpåvirkning, særlig ved dyp plassering av utslippspunktet.

Resipienten ved Grytnes RA klassifiseres i notatet som «*mindre følsom resipient*».

Statsforvalteren sin vurdering

En sak skal være så godt opplyst som mulig før vedtak treffes, jf. forvaltningsloven § 17, naturmangfoldloven § 8 og forurensningsforskriften § 36-2.

Formålet med utslippstillatelsen er å verne miljøet mot uheldige påvirkninger fra utslipp av kommunalt avløpsvann, og å oppnå god kjemisk og økologisk tilstand i den vannforekomsten som berøres. Tillatelsen setter krav om tilfredsstillende oppsamling, transport og rensing av avløpsvannet.

Rettslig grunnlag

Myndighet for behandling etter forurensningsloven

Statsforvalteren har ut ifra opplysninger som er gitt behandlet søknaden etter forurensningsloven § 7. Tiltakshaver plikter å unngå forurensning for ikke å forårsake nevneverdig skade eller ulempe. Dersom forurensingen kan medføre nevneverdige skader/ulemper, må det gjøres en vurdering av om tiltaket kan gjennomføres på visse vilkår jf. forurensningsloven §§ 11 og 16.

Bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Våre vurderinger og krav er basert på prinsippet om bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT), jf. forurensningsloven § 2 nr. 3 og naturmangfoldloven § 12 om bruk av miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder.

Vannforskriften

Vannforskriftens § 4 om miljømål setter krav til at tilstanden skal beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomsten skal ha minst god økologisk tilstand og god kjemisk tilstand, jf. forskriftens klassifisering. Dersom tiltaket fører til at vannforekomsten endrer tilstandsklasse i negativ retning, vil det foreligge en forringelse. Miljømålene skal nås, og forringelse er ikke tillatt med mindre vilkårene for å gjøre unntak er oppfylt, jf. vannforskriften § 12.

Naturmangfoldloven

Ifølge naturmangfoldloven skal beslutninger begrunnes ut ifra hensynet til naturmangfoldet der dette er relevant. Beslutninger skal baseres på vitenskapelig kunnskap, men dersom dette ikke finnes, skal beslutninger baseres på føre-var-prinsippet. Naturmangfoldet gjelder arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, og effekten av påvirkninger. Kravet til kunnskap skal stå i et rimelig forhold til sakens karakter og risiko for skade på naturmangfoldet.

Vurdering av forurensning

Statsforvalteren vurderer det som svært positivt at avløpsrensaneanlegget Grytnes oppgraderes. Avløpsanlegget faller i dag inn under forurensningsforskriftens kapittel 14, hvor avløp skal gjennomgå rensing i tråd med krav i forurensningsforskriften kapittel 14. Forbedret rensing og et dypere utslipp med bedre innlagring vil bidra positivt til å redusere den samlede belastningen i resipienten, enn hva som oppnås per i dag.

Vurdering etter vannforskriften

I henhold til målene i vannforskriften § 4 jf. §§ 8-12 skal vannforekomster beskyttes mot forringelse, forbedres og gjenoprettes med sikte på at vannforekomstene skal ha minst god økologisk og god kjemisk tilstand.

Vannforekomsten *Idsefjorden*¹² har *god* økologisk tilstand og *god* kjemisk tilstand. Vannforskriften er tydelig på at nye utslipp bare kan tillates dersom vilkårene i § 12 er oppfylt. I Statsforvalteren sin vurdering av om det kan tillates nye utslipp av rensert avløpsvann har vi lagt vekt på de vurderinger som er gjort av resipientens følsomhet, og som konkluderer med at organiske utslipp fra nytt rensaneanlegg ikke vil medføre en forringelse av de parameterne som gir utslag for den økologiske tilstanden. Videre har vi vurdert at tiltaket medfører at eksisterende utslipp av avløpsvann vil renses

---

¹² Vann-Nett: *Idsefjorden* 0242011101-C: <https://vann-nett.no/waterbodies/0242011101-C/map>

på en bedre måte enn ved dagens situasjon, et dypere utslippspunkt vil bidra til bedre spredning og innlagring av utslippet i Idsefjorden, sammenlignet med dagens situasjon. Utslipp av avløpsvann vil derimot på sikt øke fra dagens belastning. Vår helhetsvurdering tilsier likevel at utslippet i liten grad utgjør en risiko for forringelse av vannforekomsten og de parametere som medfører moderat økologisk tilstand. Vannforskriften vurderes derfor ikke å være til hinder for etablering av nytt avløpsrensaneanlegg.

Vurdering etter naturmangfoldloven

I henhold til naturmangfoldloven § 10 skal en påvirkning av et økosystem vurderes ut fra den samlede belastning som økosystemet er eller blir utsatt for. Ut fra resipientundersøkelser gjennomført etter at utslippet fra renseanlegget på Grytnes ble etablert, mener Statsforvalteren å ha tilstrekkelig kunnskap om området og konsekvenser av omsøkte tiltak. Ved gjennomføring av tiltak skal det ifølge § 12 i naturmangfoldloven søkes å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet ved å ta utgangspunkt i teknikk, driftskostnader og lokalisering som gir de beste samfunnsmessige resultater. Etter Statsforvalterens vurdering ivaretas dette gjennom tillatelsens vilkår.

Vurdering av bruk av beste tilgjengelige teknikker (BAT)

Standard renskrav for tettsteder med belastning på 30 000 pe og som ligger til mindre følsomt område er sekundærrensing, jf. § 14-8 i forurensningsforskriften.

IVAR IKS søker unntak fra sekundærrenskravet og begrunner dette med at resipienten er klassifisert som mindre følsom og undersøkelser tilsier at utslippet ikke har skadevirkning på miljøet.

I henhold til forurensningsforskriften § 14-8 «Utslipp til mindre følsomt område» kan Statsforvalteren fastsette mindre omfattende rensing enn sekundærrensing for kommunalt avløpsvann fra tettbebyggelse med samlet utslipp mellom 2 000 og 10 000 pe til elvemunning eller mellom 10 000 og 150 000 pe til sjø forutsatt at

- a) resipienten kan klassifiseres som mindre følsom, jf. kriteriene i kapittel 11, vedlegg 1 pkt. 1.1.
- b) utslippene minst har gjennomgått primærrensing.
- c) den ansvarlig gjennom grundige undersøkelser kan vise at utslippene ikke har skadevirkninger på miljøet.

Statsforvalteren sin vurdering av det enkelte punkt

- a) Utslippet fra Grytnes renseanlegg ligger på kyststrekningen Lindesnes – Grense Jakobselv, med unntak av Grimstadfjorden, og er dermed i et område som er karakterisert som mindre følsomt i henhold til kriteriene i forurensningsforskriften. Idsefjorden er i henhold til undersøkelser vurdert av konsulent til å være en mindre følsom resipient. Utslippets påvirkning er vurdert etter §§ 8 – 12 i naturmangfoldloven.
- b) Renseanlegget er planlagt som et mekanisk renseanlegg og skal oppfylle kravet til primærrensing. Det er også planer for endring/oppgradering av avløpsløsning ved eventuelle fremtidige krav.
- c) Undersøkelser av områdene hvor utslippet er planlagt viser en resipient i et beskyttet kyst/fjord-område som har god vannutskiftning, som ikke viser særlige tegn på eutrofiering eller oksygenvinn. Det forventes heller ikke at området i særlig grad vil bli negativt påvirket som følge av utslippet av avløpsvann.

Statsforvalteren vurderer kriteriene nevnt i punktene a – c som oppfylt for å kunne gi unntak fra sekundærrenskravet, jf. § 14-8 i forurensningsforskriften.

Samlet vurdering

Forurensningsloven § 11 angir at forurensningsmyndigheten, ved avgjørelsen av om tillatelse skal gis eller ikke og ved fastsettelse av vilkår, skal legge vekt på de forurensningsmessige ulempene tiltaket vil medføre sammenholdt med de fordeler og ulemper som tiltaket ellers vil medføre.

Statsforvalteren har, etter en vurdering av konsekvensene ved å unnta krav om sekundærrensing, funnet det rimelig å stille krav om primærrensing av avløp fra Grytnes renseanlegg. Samtidig understrekes viktigheten av at det planlegges for ytterligere rensing tilsvarende sekundærrensing når eventuelle nye minstekrav til rensing trer i kraft, jf. vilkår 3.1.1 siste ledd. Det må forventes at nye og strengere minstekrav til rensing kan innføres med relativt korte frister. Implementering av EUs avløpsdirektiv vil sannsynligvis medføre krav om sekundærrensing for alle anlegg med utslipp på over 1000 pe til sjø og ferskvann. Skjerpede krav vil kunne medføre ytterligere kostnader og samtidig medføre at anlegget ikke overholder minstekrav i forurensningsforskriften. I denne saken skal Grytnes renseanlegg oppgraderes for å oppfylle gjeldende krav om primærrensing. For å imøtekomme eventuelle fremtidige krav vurderer IVAR IKS ifølge søknaden, som en del av sin langsiktige planlegging, enten å etablere et nytt renseanlegg på Grytnes eller å overføre avløpet til SNJ i Mekjarvik. Det fremgår at oppgraderingen til primærrensing ved det eksisterende anlegget på Grytnes kan inngå i begge disse fremtidige løsningene for håndtering av avløpet fra Jørpeland. Statsforvalteren understreker at det er avgjørende at IVAR IKS tidlig og grundig planlegger for hvordan Grytnes renseanlegg skal kunne tilpasses nye krav til rensing, slik at anlegget forblir i samsvar med gjeldende og fremtidige regelverk.

Beskrivelse av vilkår

Rensekrav

IVAR IKS skal påse at dagens nivå på rensing opprettholdes i anleggsfasen inntil det oppgraderte renseanlegg kan settes i drift jf. vilkår 3.1.3. Dersom det oppstår behov for endringer fra dette kravet, må det sendes en egen søknad.

Prøvetaking

I henhold til forurensningsforskriften § 14-11 skal det tas representative prøver av avløpsvannet. For å fange opp variasjonen i utslippene fra avløpsrenseanlegget, deriblant utslippet i antatt maksuke og overløp, er det viktig å ta nok prøver. Det å ta flere prøver øker også sannsynligheten for å fange opp eventuelle avvik og mislykkede prøver der krav ikke overholdes. I tillegg vil det gi en mer riktig utregning av stoffmengder, som igjen vil gi et mer nøyaktig estimat på rensegraden. Statsforvalteren stiller krav om at 24 døgnblandprøver i året er nødvendig for å få et godt vurderingsgrunnlag. Dette er krav i forurensningsforskriften § 14-11.

Avløpsslam

Avløpsslam (råslam) er å betrakte som en overflødig fraksjon oppstått ved rensing av kommunalt avløpsvann, og anses derfor som et avfall i henhold til forurensningsloven § 27. Dette innebærer at avløpsslam skal håndteres i tråd med avfallsregelverket. Det planlegges for transport av slam til IVAR sine mottak for behandling og utnyttelse av slammet enten på Grødaland eller SNJ. IVAR IKS er ansvarlige for å sikre at avløpsslammet blir håndtert i tråd med avfallsregelverket og de krav som følger av forurensningsloven § 32 og tillatelsens vilkår 5, jf. vilkår 5.2.

Miljøovervåking

Statsforvalteren har satt krav til resipientovervåking i tillatelsens vilkår 7. IVAR IKS skal overvåke resipienten etter forurensningsforskriften og etter vannforskriften. Overvåking etter

forurensingsforskriften skal skje i nærheten av utslippspunktet til Grytnes renseanlegg og dokumentere effekten av utslippet.

Overvåking etter vannforskriften skal skje lengre unna utslippspunktet og skal dokumentere tilstanden i resipienten etter samlet belastning. IVAR IKS må utarbeide et program for overvåking som er i tråd med kravene i denne tillatelsen.

Det skal gjennomføres resipientundersøkelser hvert 4. år, og første gang senest ett år etter oppgraderingen av Grytnes renseanlegg.

Drift og vedlikehold av offentlig ledningsnett og avløpsinfrastruktur

Utslippstillatelsen regulerer utslipp av avløp fra Jørpeland. Det er viktig at IVAR IKS sammen med kommunen skal ha oversikt over det totale avløpssystemet sin belastning, og at det skal foreligge en miljørisikovurdering for alle kilder til utslipp på avløpssystemet (jf. vilkår 2.6.1). IVAR IKS må jevnlig vurdere og evaluere renseanleggets funksjon. Dette skal dokumenteres ovenfor Statsforvalteren jf. vilkår 11.2.

Konklusjon

Statsforvalteren har vurdert om det kan gis tillatelse på visse vilkår etter vurdering av opplysninger i søknaden av 16.12.2024, og av andre opplysninger som har kommet frem under behandling av søknaden.

Ved avgjørelse av om tillatelsen skal gis og ved fastsetting av vilkår, er det lagt vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Vurderinger av etablering etter naturmangfoldloven §§ 8-12 jf. § 7 tilsier at naturen kun i begrenset grad vil bli negativt påvirket. Bedre rensing kombinert med et dypere utslippspunkt og forbedret innlagring vil gi en positiv effekt på resipienten, sammenlignet med dagens løsning. Statsforvalteren finner derfor å kunne gi tillatelse til omsøkt utslipp etter forurensningsloven.

Selv om utslippene er innenfor de fastsatte grenser i tillatelsen, plikter IVAR IKS å redusere utslippene så langt som mulig uten urimelige kostnader. Det samme gjelder utslipp av forurensningskomponenter som det ikke er fastsatt grenseverdier for gjennom særskilte vilkår.

Med hilsen

Kirsten Redmond Kristiansen (e.f.)
fagleder forurensing

Maria Terese Creighton
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg

- 1 Utslippstillatelse etter forurensningsloven for IVAR IKS til utslipp av kommunalt avløpsvann

Kopi til:

STRAND KOMMUNE

Postboks 115

4126

JØRPELAND

Tillatelse etter forurensningsloven til utslipp av kommunalt avløpsvann fra IVAR IKS renseanlegg Grytnes

Tillatelsen er gitt i medhold av lov om vern mot forurensninger og om avfall av 13. mars 1981 nr. 6, § 11 jf. §§ 16, 22 og 40, samt forskrift av 1. juni 2004 nr. 931 om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) § 14-4. Tillatelsen er gitt på grunnlag av opplysninger gitt i søknad av 17.12.2024 fra IVAR IKS, kunnskap hentet fra Vann-nett og naturbase, samt annen informasjon fremkommet under behandlingen av søknaden.

Tillatelsen omfatter både minimumskravene i forurensningsforskriften kapittel 14 og andre krav fastsatt av Statsforvalteren som forurensningsmyndighet etter forurensningsloven og forurensningsforskriften. Vilkårene framgår på side 4 til og med side 15.

IVAR IKS må på forhånd avklare med Statsforvalteren dersom det ønskes å foreta endringer i driftsforhold, utslipp med mer, som kan ha miljømessig betydning og som ikke er i samsvar opplysninger gitt i søknaden eller under saksbehandlingen.

Informasjon fra enhetsregisteret:

Ansvarlig enhet	IVAR Renseanlegg Grytnes
Organisasjonsnummer	871 035 032
Postadresse	Breiflåtveien 16, 4017 Stavanger

Informasjon om virksomheten

Anlegg	IVAR renseanlegg Grytnes
Adresse	Nedre Barkvedvegen 26
Kommune og fylke	Strand kommune, Rogaland
Gnr./bnr.	44/916
NACE-kode og bransje	37.000 Oppsamling og behandling av avløpsvann
Lokalisering	Euref 89, UTM sone 32; N: 6546231,7 Ø: 329578,6

Statsforvalterens referanser

Tillatelsesnummer	Anleggsnummer	Arkiv referanse
2025.0748.T	1130.0020.01	2024/16690

Tillatelse første gang:	Tillatelse sist revidert i medhold av forurl. § 18 tredje ledd:	Tillatelse sist endret:
26.09.2025		
Kirsten Redmond Kristiansen fagleder forurensing		Maria Terese Creighton rådgiver
<i>Tillatelsen er godkjent elektronisk og har derfor ingen underskrift</i>		

Innhold

1.	Rammer for tillatelsen	4
1.1	Omfang.....	4
1.2	Oversikt over krav med frister.....	4
2.	Generelle vilkår	5
2.1	Utslippsbegrensninger	5
2.2	Plikt til å overholde grenseverdier	5
2.3	Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig.....	5
2.4	Plikt til forebyggende vedlikehold.....	5
2.5	Tiltaksplikt ved økt forurensningsfare	5
2.6	Plikt til internkontroll	5
2.6.1	Krav om miljørisikovurdering	6
2.7	Krav til langsiktig planlegging	6
2.8	Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning	6
2.9	Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg.....	7
3.	Utslipp til vann	7
3.1	Krav til rensing av avløpsvann	7
3.1.1	Generelt.....	7
3.1.2	Rensekrav.....	7
3.1.3	Dokumentasjonskrav.....	7
3.1.4	Utslippspunkt for renseanlegg og overløp	8
4.	Utslipp til luft.....	9
4.1	Generelt.....	9
4.2	Lukt fra punktkilder	9
4.3	Utslipp av klimagasser	9
4.4	Støy	9
5.	Avfall og avløpsslam.....	10
5.1	Generelle krav til avfall	10
5.2	Håndtering av avløpsslam	10
6.	Akutt forurensning - forebyggende tiltak, varsling og beredskap.....	11
6.1	Forebyggende tiltak	11
6.2	Beredskapsanalyse	11
6.3	Beredskapsplan.....	11
6.4	Beredskapsetablering.....	11
6.5	Øving av beredskap	11
6.6	Varsling av akutt forurensning	11

7.	Resipientovervåking.....	12
7.1	Overvåking etter forurensningsforskriften.....	12
7.2	Overvåking etter vannforskriften.....	12
7.3	Rapportering av overvåkingsresultater.....	13
7.4	Registrering i vannmiljø.....	13
8.	Energi.....	13
8.1	Energistyringssystem.....	13
8.2	Utnyttelse av overskuddsenergi.....	13
9.	Substitusjon av kjemikalier og råstoffer.....	13
10.	Tilsyn.....	14
11.	Krav til rapportering.....	14
11.1	Årlig egenkontrollrapportering.....	14
11.2	Årlige vurderinger av driftsforhold.....	14

Endringslogg

Endringsnummer	Endringer av	Vilkår og beskrivelse av endring
0	26.09.2025	Tillatelse opprettet

1. Rammer for tillatelsen

1.1 Omfang

Tillatelsen gjelder mottak, behandling og utslipp av avløpsvann som føres til Grytnes renseanlegg. Tillatelsen omfatter utslipp fra samlet tilført mengde avløpsvann på inntil **30 000 BOF personekvivalenter (pe) i maksuke**.

Alle tettbebyggelser som er tilknyttet samme renseanlegg skal regnes som én tettbebyggelse i henhold til forurensningsforskriften kapittel 11, § 11-3 bokstav k andre ledd.

Vilkårene i denne tillatelsen tar utgangspunkt i IVAR IKS beregnede utslipp i søknad datert 16.12.2024.

Avløpsdirektivet er under revidering og kan føre til endringer i forurensningsforskriften. Det vil til enhver tid være det strengeste kravet som gjelder.

Samarbeid om håndtering av avløpsvann mellom IVAR IKS og Strand kommune forutsettes formalisert gjennom privatrettslige avtaler.

Dersom størrelsen på det faktiske utslippet i pe overskrider rammene for pe i tillatelsen, er dette i strid med tillatelsen. IVAR IKS plikter derfor å varsle Statsforvalteren og redegjøre for om dette skyldes en enkeltstående hendelse eller en permanent endring. Ved langvarige overskridelser plikter IVAR IKS å utarbeide en tiltaksplan for å redusere konsekvensene av dette på kort og lang sikt. Ved permanente utvidelser, må IVAR IKS søke Statsforvalteren om en endring av tillatelsen.

Kravene til overvåking i denne tillatelsen er tilpasset behovet for samordnet overvåking etter vannforskriften.

1.2 Oversikt over krav med frister

Tabell 1 - Oversikt over krav med spesifikke frister satt i tillatelsen.

Tiltak	Frist	Referanse
Utarbeide/oppdatere miljørisikovurderinger for renseanlegget	Årlig. Første gang innen 1. mars etter at anlegget er satt i drift.	2.6.1
Årlige vurderinger av driftsforhold	Årlig, innen 1. mars. Første gang året etter oppgradering av anlegget.	11.2
Oppdatert framdriftsplan for oppgradering av anlegget og oversikt over utslipp fra eksisterende anlegg sendes Statsforvalteren (inntil oppgradert anlegg er ferdig)	Årlig, innen 1. mars. Første gang i 2026	3.1.3, 11.2
Sende koordinater for utslippsledninger for rensed avløp og nødoverløp fra IVAR renseanlegg Grytnes	Innen 14 dager fra utslippsledninger er plassert i sjøen	3.1.4
Sende inn forslag til resipientovervåkingsprogram	Innen 1. mars 2027, deretter hvert 4. år	7.1 og 7.2
Rapportering av overvåkingsresultater samt legge inn overvåkingsdata i Vannmiljø	Innen 1. mars, året etter gjennomført resipientovervåking	7.3 7.4
Etablere system for vurdering av energiforbruk	31.12.2027	8.1
Rapportere avløpsdata til forurensningsmyndighetene via Altinn	Årlig, innen 1.3.	11.1
Rapportere driftsdata og vurdering av driften	Årlig, innen 1.3.	7.3 og 11.2

2. Generelle vilkår

2.1 Utslippsbegrensninger

De utslippskomponenter fra virksomheten som er antatt å ha størst miljømessig betydning for organisk belastning og eutrofisituasjonen i resipienten er uttrykkelig regulert gjennom spesifikke vilkår i denne tillatelsens vilkår 3 til 5. Utslipp som ikke er uttrykkelig regulert på denne måten, er også omfattet av tillatelsen så langt opplysninger om slike utslipp er kommet frem i forbindelse med saksbehandlingen eller må anses å ha vært kjent på annen måte da vedtaket ble truffet.

2.2 Plikt til å overholde grenseverdier

Alle grenseverdier skal overholdes innenfor de fastsatte midlingstider jf. vilkår 3.1.3 og innenfor de rammer som følger av forurensningsforskriftens § 14-13. Variasjoner i utslippene innenfor de fastsatte midlingstidene skal ikke avvike fra hva som følger av normal drift i en slik grad at de kan føre til økt skade eller ulempe for miljøet.

2.3 Plikt til å redusere forurensning så langt som mulig

All forurensning fra det kommunale avløpssystemet, herunder utslipp til luft og vann, samt støy og avfall, er isolert sett uønsket. Selv om utslippene holdes innenfor fastsatte utslippsgrenser, plikter IVAR IKS å redusere utslipp så langt det er mulig uten urimelige kostnader.

Det totale avløpssystemet skal driftes, vedlikeholdes og fornyes i et langsiktig perspektiv, slik at forventet funksjon og ytelse opprettholdes og er stabil til tross for variasjoner i belastning og klimaforhold.

2.4 Plikt til forebyggende vedlikehold

For å holde de ordinære utslippene på et lavest mulig nivå og for å unngå utilsiktede utslipp, skal IVAR IKS sørge for forebyggende vedlikehold av utstyr som kan ha utslippsmessig betydning. Systemer og rutiner for vedlikehold av slikt utstyr skal være dokumentert.

2.5 Tiltakspunkt ved økt forurensningsfare

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter IVAR IKS å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

IVAR IKS skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Rogaland om unormale forhold som har fått eller kan få forurensningsmessig betydning. Akutt forurensning skal i tillegg varsles, jf. vilkår 6 i denne tillatelsen.

2.6 Plikt til internkontroll

IVAR IKS plikter å etablere internkontroll for sin avløpsvirksomhet i henhold til gjeldende forskrift om dette¹. Internkontrollen skal sikre og dokumentere at virksomheten overholder krav i denne tillatelsen, forurensningsloven, produktkontrollloven² og relevante forskrifter til disse lovene, der særlig forurensningsforskriften kapittel 11 og 14 legger rammer for kommunens avløpsvirksomhet. Kommunen-IVAR plikter å holde internkontrollen oppdatert.

---

¹ Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (internkontrollforskriften) av 06.12.1996, nr. 1127

² Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976, nr. 79

IVAR IKS plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Vilkår 2.6.1 beskriver konkrete krav til innholdet i en miljørisikovurdering, både med hensyn til *akutt* forurensning og risiko for annen ulovlig forurensning.

2.6.1 Krav om miljørisikovurdering

IVAR IKS skal ha en oppdatert skriftlig, klimatilpasset miljørisikovurdering av rensesystemet som denne tillatelsen omfatter. Dette innebærer en kritisk gjennomgang av forhold knyttet til rensesanlegget som kan forårsake utilsiktede forurensningsutslipp/farer for forurensning. Både konsekvensreducerende og sannsynlighetsreducerende tiltak skal vurderes.

Denne miljørisikovurderingen skal som et minimum legge vekt på:

- Kritiske punkter på rensesanlegg
- Utslipp til sårbar resipient
- Utslipp av farlige stoffer
- Områder med mulige brukerkonflikter
- Hvordan rensesanlegget blir påvirket av klimaendringer
- Risiko og risikoreducerende tiltak i prioritert rekkefølge
- Vannforskriftens § 4 og mål om god kjemisk og økologisk tilstand i berørte vannforekomster

På bakgrunn av utførte risikoanalyser og fastsatte akseptable risikonivåer for skadelige hendelser som følge av utslipp, må det planlegges og gjennomføres tiltak for å overholde akseptabelt risikonivå. Hvert tiltak skal være knyttet til en ansvarlig person/stilling, og tiltaket skal ha en frist for gjennomføring.

Miljørisikovurderingen og tilhørende tiltaksplaner skal evalueres minst én gang per år, og skal oppdateres etter hvert som tiltak er gjennomført og kunnskapsgrunnlaget endrer seg. Evalueringen skal dokumenteres skriftlig. Det skal foreligge en skriftlig rutine for gjennomføring av miljørisikovurderinger, herunder kriterier for oppdatering.

Miljørisikovurderingen skal være en viktig del av grunnlaget for den overordnede hovedplanen og beredskapsplanen (jf. vilkår 2.7 og 6.3).

2.7 Krav til langsiktig planlegging

IVAR IKS skal sørge for å sette av tilstrekkelig med ressurser, både økonomiske og personressurser, for gjennomføring av planlagte tiltak som kreves for å følge opp kravene i denne tillatelsen over tid. Hvordan IVAR IKS skal løse dette i praksis, skal dokumenteres overfor Statsforvalteren i Rogaland på forespørsel.

IVAR IKS skal på bakgrunn av en årlig vurdering av hvordan kravene i denne tillatelsen og i forurensningsforskriften kap. 14 er fulgt opp, vurdere behov for nye tiltak og endringer i prioriteringene.

En skriftlig oppsummering av denne årlige vurderingen skal vedlegges IVAR IKS sin egenkontrollrapportering, jf. punkt 11.2.

2.8 Plikt til å ha oversikt over og kunnskap om tilstand og påvirkning

IVAR IKS skal ha kjennskap til og kunne dokumentere skriftlig i hvilken grad rensesanlegg, avløpsnett og forurenset overvann påvirker eller kan påvirke sårbare naturtyper eller områder som brukes av sårbare arter.

Det må utvises særlig aktsomhet ved planlegging av nye ledningstraseer og ved graving eller andre aktiviteter som kan påvirke naturmangfoldet. IVAR IKS må gjøre seg kjent med aktuelle bestemmelser som kan gjelde for slik aktivitet.

2.9 Ombygging og overføring av avløpsvann til andre anlegg

Dersom renseanlegget planlegges lagt ned eller stanset for en periode grunnet ombygging eller utbedring, skal IVAR IKS gjøre det som til enhver tid er nødvendig for å motvirke fare for forurensning.

Aktiviteter som kan medføre fare for økt forurensning kan ikke startes før Statsforvalteren i Rogaland har gitt midlertidig unntak fra gjeldende rensekrav. Søknader om unntak fra gjeldende rensekrav må derfor sendes Statsforvalteren i Rogaland i god tid.

3. Utslipp til vann

3.1 Krav til rensing av avløpsvann

3.1.1 Generelt

Alt avløpsvann som er medregnet i tettbebyggelsens utslippstørrelse og ledet frem til renseanlegget, skal behandles slik at samme minimumskrav til rensing oppfylles, uavhengig av renseanleggets dimensjonerende kapasitet og teknologi.

Det skal settes av areal til eventuell utvidelse som følge av framtidige nye rensekrav eller behov for økt kapasitet.

Det skal settes av areal til eventuell utvidelse som følge av framtidige nye rensekrav eller behov for økt kapasitet.

3.1.2 Rensekrav

På bakgrunn av resipientundersøkelse³ og undersøkelser av resipientens følsomhet⁴ og utslippets størrelse, gir Statsforvalteren i Rogaland unntak fra krav om sekundærrensing jf. § 14-8 i forurensningsforskriften.

Grytnes renseanlegg skal minst oppfylle kravene til primærrensing jf. § 14-2 bokstav a i forurensningsforskriften etter oppgradering av Grytnes renseanlegg.

3.1.3 Dokumentasjonskrav

Generelt om dokumentasjonskrav

Utslppsparametere og tilhørende grenseverdier, samt minimum antall prøver og midlingstid, er satt i **tabell 2**. Avlastning fra overløp på renseanlegget er inkludert i rensekravene.

Prøver av SS og BOF₅ må minst etterkomme enten krav til konsentrasjon eller renseseffekt.

IVAR IKS skal påse at dagens nivå på rensing opprettholdes i anleggsfasen inntil oppgradert renseanlegg settes i drift. Oppdatert fremdriftsplan for oppgradering av anlegget og oversikt

³ TAU RA og Grytnes RA Resipientundersøkelse utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra IVAR IKS. Utarbeidert mars 2017. Levert oppdragsgiver mars 2021.

⁴ Tilleggsundersøkelser i Idsefjorden, vannutskifting og strømforhold. Rapportnr: M-rap-001, versjon 003. Dato: 22.03.2021. Utarbeidet av Rambøll på oppdrag fra IVAR IKS.

utslippene fra eksisterende renseanlegg, inkludert delutslipp, skal sendes til Statsforvalteren innen 1. mars hvert år, jf. vilkår 11.2, og første gang i 2026.

Krav om måleprogram

Som et ledd i driftskontrollen skal det fastsettes et måleprogram med analyser og målinger av relevante drifts- og utslippsparametere tilpasset anleggets størrelse, herunder utslipp til vann, grunn og luft. Måleprogrammet skal være en del av IVAR IKS sin internkontroll og holdes oppdatert.

Virksomhetens måleprogram skal beskrive de ulike trinnene i målingene og begrunne valgte prøvetakingspunkter og prøvetakingsmetodikk (metoder og frekvens).

Prøvetidspunktene skal velges slik at resultatene blir mest mulig representative for variasjoner i utslippene gjennom hele året ved normale driftsforhold. Måleprogrammet skal omfatte antatt maksuke for belastning for det enkelte anlegg og perioder med overløp. Minimum antall akkrediterte prøver skal være i samsvar med kravene i § 14-11, men antallet skal økes der dette er nødvendig for å ivareta kravet til representativitet. Dersom en prøve må utgå pga. unormale driftsforhold, skal dette kompenseres med at det tas en ny prøve på et senere tidspunkt.

Prøvene skal analyseres jf. krav i forurensningsforskriften § 14-12. Analysene skal utføres av laboratorier som er akkreditert for de aktuelle analysene etter NS-EN ISO/IEC 17025. Norske standarder skal benyttes så langt det er mulig. Dersom dette ikke finnes, kan internasjonal standard eller annen metode benyttes så lenge metoden gir representative tall for virksomhetens faktiske utslipp.

Dersom IVAR IKS ønsker å analysere på andre parameter enn BOF₅ og SS, må dette avklares med Statsforvalteren i forkant. Erstatningen forutsetter at det er påvist en høy statistisk korrelasjon mellom ønsket parameter og parameteren utslippskontrollen ønskes basert på.

Tabell 2 - Grytnes renseanlegg: Utslippsparameter, krav til renseeffekt og metode.

Utslippsparameter	Krav	Kontrollparametere		Prøvetype og -frekvens
Suspendert stoff (SS)	Prosent- eller konsentrasjonskrav	60 mg/L	50 %	24 døgnblandprøver per år. 21 av 24 døgnblandprøver må overholde krav
Biologisk oksygenforbruk (BOF ₅)	Prosent- eller konsentrasjonskrav	40 mg/L	20 %	

3.1.4 Utslippspunkt for renseanlegg og overløp

Renset avløpsvann skal føres ut i resipient på en slik måte at innblandingen i vannmassene blir best mulig, og slik at brukerinteresser ikke påvirkes.

Utlegging av utslippsledning eller lignende tiltak som kan påvirke sikkerheten eller fremkommeligheten i kommunens sjøområde, krever tillatelse av den kommune der tiltaket skal settes i verk, jf. havne- og farvannsloven⁵.

⁵ Jf. lov om havner og farvann av 17.04.2009 nr. 19 § 27

Tabell 3 - Utslippspunkter fra Grytnes renseanlegg.

Utslippspunktets navn/beskrivelse*	Koordinater X (UTM sone 32)	Koordinater Y (UTM sone 32)	Avstand fra land ⁶ (m) + navn på resipient	Dybde (m)
Utslippspunkt Grytnes RA	[Nord]	[Øst]	-	-
Nødoverløp Grytnes RA	[Nord]	[Øst]	-	-

*Tabellen oppdateres når koordinater foreligger.

Koordinater skal sendes til Statsforvalteren innen 14 dager etter utslippsledninger er plassert i sjø.

4. Utslipp til luft

4.1 Generelt

Lukt skal være en driftsparameter for det totale avløpssystemet samlede virksomhet. Dette for å sikre at lukt fra pumpestasjoner, overløp, kummer og eventuelle lufteinnretninger ikke er til vesentlig sjenanse for naboer og brukere av nærområdet.

IVAR IKS skal ha oversikt over kilder og vurdere behovet for tiltak og eventuelt effekten av gjennomførte luktreducerende tiltak.

Før bygging av nye anlegg, komponenter (pumpestasjoner, kummer, utearealer og ledninger) må IVAR IKS vurdere mulige kilder til lukt og om nærhet til bebyggelse, ferdsel eller terrengforhold kan skape konflikter.

IVAR IKS skal ha et system for registrering og oppfølging av eventuelle klager og avvik på lukt og støy. Systemet skal være en del av internkontrollen.

4.2 Lukt fra punktkilder

Punktutslipp for avgasser skal håndteres slik at luktulempe forebygges effektivt.

Beregnet luktimmisjon fra slike kilder ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner og barnehager mv. skal ikke overstige 2 ouE/m³ som maksimal månedlig 99 prosent timefraktal.

4.3 Utslipp av klimagasser

Utslipp av klimagasser fra drift av renseanlegget skal holdes på et så lavt nivå som mulig. Virksomheten skal utarbeide klimagassregnskap årlig.

4.4 Støy

Bedriftens bidrag til utendørs støy ved omkringliggende boliger, sykehus, pleieinstitusjoner, fritidsboliger, utdanningsinstitusjoner eller barnehager skal ikke overskride grensene i **tabell 4**. Grensene skal måles eller beregnes med fritt feltsverdi ved den mest støyutsatte fasaden.

⁶ Avstanden fra land regnes som horisontal avstand fra strandkanten ved middelvannstand

Tabell 4 - Støygrenser.

Dag(kl. 07-19) LpAekv12h	Kveld (kl.19-23) LpAekv4h	Natt (kl. 23-07) LpAekv8h	Søn-/helligdager (kl. 07-23) LpAeq16h	Natt (kl. 23-07) LA1*
55 dB(A)	50 dB(A)	45 dB(A)	50 dB(A)	60 dB(A)

*LA1 er et statistisk maksimalnivå, uttrykt som det støynivået som overskrides i 1 % av tiden i situasjoner der maksimalnivåhendelsene forårsakes av mange typer kilder, og antall hendelser ikke er entydige eller grupperbare. LpAeqT er A-veiet gjennomsnittsnivå (dBA) midlet over driftstid der T angir midlingstiden antall timer.

Alle støygrenser skal overholdes innenfor alle driftsdøgn. Støygrensene gjelder all støy fra den ordinære driften av renseanlegg, inkludert intern transport på område til anlegga og lossing/lasting av råvare, slam etc. Støy fra bygg- og anleggsvirksomhet og fra ordinær persontransport er likevel ikke omfattet av grensene.

5. Avfall og avløpslam

5.1 Generelle krav til avfall

IVAR IKS plikter så langt det er mulig å unngå at det dannes avfall som følge av virksomheten. Særlig skal innholdet av skadelige stoffer i avfallet søkes begrenset mest mulig.

Virksomheten plikter å sørge for at all håndtering av avfall, inkludert farlig avfall, skjer i overensstemmelse med gjeldende regler for dette fastsatt i eller i medhold av forurensningsloven, herunder avfallsforskriften⁷.

Avfall som oppstår i virksomheten, skal leveres til lovlig avfallsmottak.

Ved evt. bruk av biofilmbærere må det sikres at plastmedium ikke blir spredd til miljøet.

5.2 Håndtering av avløpslam

Med avløpslam menes den faste fraksjonen som felles ut ved renseprosesser i renseanlegg, og hvor ristgods er fjernet i forkant. Septikslam fra private anlegg er ikke inkludert, ettersom dette slammet ikke skal leveres til renseanlegget jf. vilkår 1.1.

Virksomheten skal ha oversikt over hvilke mengder råslam inklusive ristgods som oppstår i renseanlegget, slamkvalitet og videre håndtering. Dette skal inngå i egenkontrollrapporteringen for renseanlegg, jf. vilkår 11.2.

Avløpslam inklusive søppel som ikke behandles på stedet, skal forbehandles slik at det blir egnet for transport til behandlingsanlegg. Avløpslam som ikke overholder kravene i gjødselvereforskriften⁸ og dermed ikke er egnet for bruk, skal leveres til godkjent mottaksanlegg for avfall og ikke blandes sammen med annet avløpslam.

Ved prøvetaking av slammet skal anerkjente metoder for å oppnå representative prøver benyttes.

Statsforvalteren kan pålegge IVAR IKS å delta i kartlegging for å dokumentere nivåer av miljøgifter i slam.

⁷ Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften) av 01.06.2004, nr. 930

⁸ Forskrift om gjødselvarer mv. av organisk opphav av 04.07.2003, nr. 951.

6. Akutt forurensning - forebyggende tiltak, varsling og beredskap

6.1 Forebyggende tiltak

Dersom det som følge av unormale driftsforhold eller av andre grunner oppstår fare for økt forurensning, plikter IVAR IKS å iverksette de tiltak som er nødvendige for å eliminere eller redusere den økte forurensningsfaren.

Virksomheten plikter i tillegg å ha en plan for en trinnvis og systematisk gjennomføring av risikoreduserende tiltak avdekket i miljørisikovurderingen jf. vilkår 2.6.1.

6.2 Beredskapsanalyse

Med grunnlag i miljørisikovurderingen skal virksomheten utarbeide en beredskapsanalyse for den eventuelle restrisiko som gjenstår etter at forebyggende tiltak er iverksatt. For hver av hendelsene som er identifisert i miljørisikoanalysen skal kommunen utarbeide og begrunne

- organisering av beredskapen
- nødvendig beredskapsutstyr
- nødvendig mannskap
- responstid

Beredskapen skal stå i et rimelig forhold til risiko for akutt forurensning.

6.3 Beredskapsplan

Miljørisikovurdering, beredskapsanalyse, forebyggende tiltak og beredskapsetablering skal dokumenteres i en beredskapsplan som er en del av kommunens internkontrolldokumentasjon.

Beredskapsplanen skal som et minimum beskrive den etablerte beredskapens organisering, bemanning, innsatsutstyr og personlig utstyr og angi innsatsplaner for dimensjonerende scenarier.

Beredskapsplanen skal holdes oppdatert og kunne fremvises ved behov.

6.4 Beredskapsetablering

Basert på beredskapsplanen skal det etableres en beredskapsorganisasjon med mannskap og nødvendig utstyr. Kompetanse, opplæring og organisering skal være dimensjonert for de potensielle hendelsene som er vurdert å utgjøre størst miljørisiko.

6.5 Øving av beredskap

Det skal utarbeides en plan for å øve på beredskapen, og det skal gjennomføres øvelse minst en gang pr. år. Det skal utarbeides klare mål for øvelsen, inkludert mål for responstid. Øvelsen skal dokumenteres i rapporter, med eventuelle anbefalinger om forbedringer. Hvordan eventuelle anbefalinger om forbedringer er fulgt opp, skal være dokumentert i internkontrollen.

6.6 Varsling av akutt forurensning

Akutt forurensning eller fare for akutt forurensning skal varsles i henhold til gjeldende forskrift⁹. Internkontrollen skal beskrive kartlegging og vurdering av risiko for akutt forurensning og annen uønsket påvirkning av ytre miljø. IVAR IKS skal så snart som mulig informere Statsforvalteren i Rogaland om:

---

⁹ Forskrift om varsling av akutt forurensning eller fare for akutt forurensning av 09.07.1992, nr. 1269

- akutt forurensning på grunn av driftsstans som skyldes uhell eller langvarig strømbrudd
- unormale forhold som har eller kan få forurensningsmessig betydning
- Utslippskonsentrasjon på mer enn det dobbelte av gjeldende krav for en prøve der prøvetaking og analyse er utført jf. forurensningsforskriften §§ 14-11, 14-12 og 14-14.

7. Resipientovervåking

7.1 Overvåking etter forurensningsforskriften

IVAR IKS skal sørge for overvåking av mulige miljøeffekter av utslipp fra renseanlegg og overløp til berørte vannforekomster i henhold til et overvåkingsprogram jf. forurensningsforskriften § 14-9 første ledd bokstav a. Overvåkingen skal være risikobasert og bidra til å avklare om resipienten skal registreres som følsom, normal eller mindre følsom jf. forurensningsforskriften kap. 11, vedlegg 1, pkt. 1.1 og følge prinsippene i veileder TA-1890/2005 eller en oppdatert versjon av denne.

For utslipp som kun gjennomgår primærrensing, skal overvåkingen gi grunnlag for å vurdere om fortsatt unntak fra sekundærrensing er akseptabelt eller om utslippene av behandlet avløpsvann gir skadevirkninger på miljøet jf. § 14-8 i forurensningsforskriften.

Overvåkingsprogrammet skal forelegges Statsforvalteren for eventuelle merknader innen 1. mars 2027. Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 4 år og samordnes så langt det er mulig med overvåkingen etter vannforskriften.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mht. målepunkter, elementer og frekvens. Statsforvalteren kan også pålegge strengere rensekrav.

Neste resipientundersøkelse skal gjennomføres senest ett år etter at oppgradert anlegg er satt i drift. Rapporten skal sendes Statsforvalteren innen 1. mars påfølgende år.

7.2 Overvåking etter vannforskriften

IVAR IKS skal overvåke hvordan eventuelle utslipp fra virksomheten påvirker tilstanden i vannforekomsten og bekrefte om utslippene medfører forringelse eller at miljømål ikke nås, jf. vannforskriften §§ 4 og 18. Overvåkingen skal gjennomføres i tråd med bestemmelsene i vannforskriften for tiltaksorientert overvåking § 18 og vedlegg V punkt 1.3 og vurderes etter klassifiseringssystemet for miljøtilstand i vann¹⁰.

IVAR IKS skal i samarbeid med nødvendig fagekspertise og eventuelle andre påvirkere utarbeide et overvåkingsprogram for de resipientene som berøres av avløpsvann. Overvåkingsprogrammet skal forelegges Statsforvalteren i Rogaland for eventuelle merknader innen 1. mars 2027.

Overvåkingsprogrammet skal følge anbefalinger gitt i gjeldende versjon av veilederen *Klassifisering av miljøtilstand i vann* (02:2018). Programmet skal vise og begrunne hvilke elementer som vil bli undersøkt. Plasseringen av prøvetakingspunkter og prøvetakingsfrekvens, samt hvordan og i hvilke medier (biota, sediment etc.) undersøkelsen vil bli gjennomført, skal også framgå og begrunnes i programmet. Ved behov for endring av overvåkingsprogrammet, skal utkast til endringer med begrunnelse sendes Statsforvalteren senest 1. oktober året før undersøkelsene skal gjennomføres.

---

¹⁰ Veileder 02:2018 Klassifisering av miljøtilstand i vann. Økologisk og kjemisk klassifiseringssystem for kystvann, grunnvann, innsjøer og elver.

Overvåkingen skal gjennomføres med et intervall på 4 år med unntak av enkelte elementer hvor Statsforvalteren i Rogaland har gitt aksept for en utvidet frekvens.

Dersom utslipp eller tilstanden i vannforekomsten endres, kan Statsforvalteren i Rogaland pålegge en utvidelse av overvåkingsprogrammet mht. målepunkter, elementer og frekvens.

7.3 Rapportering av overvåkingsresultater

Eventuelle resultater fra overvåkingen etter forurensningsforskriften (jf. vilkår 7.1), skal drøftes og konklusjoner om registreringen av resipienten som følsom, normal eller mindre følsom presenteres for forurensningsmyndighetene som en del av påfølgende kalenderårs egenkontrollrapportering jf. vilkår 11.2.

Eventuelle resultater fra resipientundersøkelser etter vannforskriften (jf. 7.2) skal sendes Statsforvalteren i Rogaland innen 1. mars året etter at undersøkelsen er gjennomført. Resultatene skal vurderes etter det til enhver tid gjeldende klassifiseringssystem for vann, gitt i vannforskriften og veiledningsmateriell til forskriften. Gjeldende veileder per august 2025 er *Klassifisering av miljøtilstand i vann* (02:2018, eller nyere).

7.4 Registrering i vannmiljø

Alle overvåkingsdata skal registreres i databasen Vannmiljø (<http://vannmiljo.miljodirektoratet.no/>) innen 1. mars året etter at undersøkelsene er gjennomført. Data rapporteres på Vannmiljø's importformat. Importmal og oversikt over hvilken informasjon som skal registreres i henhold til Vannmiljø's kodeverk finnes på <http://vannmiljokoder.miljodirektoratet.no>.

8. Energi

8.1 Energistyringssystem

IVAR IKS skal ha rutiner for regelmessig vurdering av tiltak som kan iverksettes for å oppnå en mest mulig energieffektiv drift av hele avløpsanlegget. Et energistyringssystem skal være etablert senest innen 31.12.2027 og skal inngå i internkontrollen.

8.2 Utnyttelse av overskuddsenergi

IVAR IKS skal i størst mulig grad utnytte overskuddsenergi internt og legge til rette for at overskuddsenergi skal kunne utnyttes eksternt, med mindre det kan godtgjøres at dette ikke er teknisk mulig, begrenses av gitte konsesjoner eller medfører urimelige kostnader.

9. Substitusjon av kjemikalier og råstoffer

Med kjemikalier menes her kjemiske stoffer og stoffblandinger som brukes, herunder fellingskjemikalier og hjelpekoagulanter, vaskemidler, hydraulikkvæsker, brannbekjempningsmidler m.m.

For kjemikalier som benyttes på en slik måte at det kan medføre fare for forurensning, skal IVAR IKS dokumentere at den har gjennomført en risikovurdering av bruk og utslipp på bakgrunn av kjemikalienes egenskaper, mengder, utslippspunkt m.m., jf. vilkår 2.6 om internkontroll.

IVAR IKS eller den ansvarlige for driften av renseanlegget plikter å etablere et dokumentert system for substitusjon av kjemikalier. Det skal foretas en løpende vurdering av risiko for skadelige effekter på helse og miljø forårsaket av de kjemikalier som benyttes, og av om alternativer finnes. Der bedre alternativer finnes, plikter IVAR IKS å benytte disse så langt dette kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe.¹¹

Stoffer alene, i stoffblandinger og/eller i produkter, skal ikke brukes uten at de er i overensstemmelse med kravene i REACH-regelverket¹² og andre regelverk som gjelder for kjemikalier.

10. Tilsyn

IVAR IKS plikter jf. forurensningsloven § 50 å la representanter for Statsforvalteren i Rogaland føre tilsyn med anlegget.

11. Krav til rapportering

11.1 Årlig egenkontrollrapportering

IVAR IKS skal rapportere avløpsdata til Miljødirektoratet innen 1. mars hvert år. Rapporteringen skal skje slik Miljødirektoratet legger til rette for.

11.2 Årlige vurderinger av driftsforhold

IVAR IKS skal årlig gi en skriftlig vurdering av driftsforholdene siste kalenderår for renseanlegg og overvåking med vekt på overordnede, kvalitative vurderinger.

Data som rapporteres i egenkontrollrapporteringen eller til Vannmiljø er det ikke nødvendig å repetere i årsrapporten, ut over hva IVAR IKS selv finner hensiktsmessig og naturlig for å underbygge konklusjoner.

Følgende tema skal inngå i vurderingene:

- Hvordan renseanlegget fungerer og årsaker til eventuelle overskridelser av tillatelse. Videre skal trender for rensing og driftsstabilitet beskrives.
- Ev. overskridelser av tillatelsen skal kommenteres særskilt ift. vilkår 3.1.2 og 3.1.3 med forslag til korrigerende tiltak.
- Resultater, trender og konklusjoner fra resipientovervåking jf. hensikt med overvåkingen beskrevet i vilkår pkt. 7.1 og 7.2
- Resultater fra målinger av tungmetaller og organiske miljøgifter i innløp og rensed avløpsvann.
- Status for risikovurderinger og oppfølging

Årsrapportene skal lastes opp som vedlegg til egenkontrollrapporten til Miljødirektoratet for kommunens hovedledningsnett, inntil denne rapporteringen eventuelt integreres i egenkontrollrapporteringsskjemaene.

¹¹ Jf. lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester (produktkontrollloven) av 11.06.1976 nr. 79 § 3a om substitusjonsplikt

¹² Forskrift om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften) av 30.05.2008 nr. 516

Vedlegg 1 - Oversikt over utvalgte, sentrale begreper benyttet i tillatelsen

Begrep	Forklaring
Tettbebyggelse	Definert i forurensningsforskriften § 11-3 bokstav k, ut fra nærhet mellom husklynger bestående av minst 5 hus. Tettbebyggelser regnes som én tettbebyggelse dersom avløpsvann fra to eller flere tettbebyggelser samles opp og føres til ett felles renseanlegg eller utslippssted. Definisjonen gjelder alle typer hus, både bolighus, hytter/turistanlegg, næringsbygg, institusjoner, idrettsanlegg mv.
Tettbebyggelsens utslippsstørrelse	I henhold til Avløpsdirektivet er det den maksimale, gjennomsnittlige ukesbelastning i BOF ₅ (pe) til tettbebyggelsen sitt avløpsnett som oppstår i maksuke. Beregnes ut fra kunnskap om utslippskilder iht. NS-9426.
Maksuke	I henhold til Avløpsdirektivet er det den største årlige BOF ₅ (pe) – døgntilførsel beregnet som gjennomsnitt av syv påfølgende dager, jf. NS 9426.
Kommunens beregnede potensielle utslipp av avløpsvann i maksuke	I henhold til Avløpsdirektivet er det den beregnede, maksimale og gjennomsnittlige ukesbelastning i BOF ₅ (pe) til det kommunale avløpssystemet som reguleres i denne tillatelsen Beregningene skal være representative for situasjonen på søknadstidspunktet og 10 år fram i tid, da tillatelsen uansett bør omgjøres senest etter 10 år.
Avløpsslam	Avløpsslam er det slammet som felles ut ved rensing i et konvensjonelt renseanlegg for avløpsvann, og hvor ristgods er fjernet i forkant. Septikslam inngår ikke i denne definisjonen av hygieniske grunner. I boka om VA-teknikk av Ødegaard, omtales septikslam som en form for avløpsvann.
Septikslam	En samlebetegnelse for slam som oppstår ved tømning av slamavskillere, septiktanker og tette oppsamlingstanker o.l. og som kan ha et vanninnhold på 95-99 %. (Kilde: Bjarne Paulsrud, Vann nr. 4/1982). Septikslam inngår ikke i definisjonen av avløpsslam.
Overløp	I henhold til Vannordboken er dette et arrangement for avledning eller måling av væskemengder. Utforming avhenger av funksjon og væskemengde. Overløp kan også anvendes om den vannmengde som avledes/måles. Der begrepet 'overløp' er brukt i denne tillatelsen, menes både driftsoverløp og nødoverløp. Overløpet sin funksjon er at når den tilførte vannmengden overstiger kapasiteten nedstrøms, blir en del av vannmengden før til en avlastningsledning (overløpsledning) som normalt fører overløpsvannet til nærmeste resipient, jf. NV-rapport 222_2016.
Driftsoverløp (regnvannsoverløp)	Overløp som er etablert for å hindre overbelastning av avløpssystemet i perioder med så store nedbørmengder at avløpssystemets dimensjonerende kapasitet overskrides, jf. bok om VA-teknikk av Ødegaard, Norsk Vann, 2012. Mest relevant for fellesnett.

Nødoverløp	Overløp som skyldes <u>uforutsette</u> hendelser i alle deler av avløpssystemet og som brukes av sikkerhetsmessige grunner, jf. Bok om VA-teknikk av Ødegaard, Norsk Vann, 2012.
Fremmedvann	Det vannvolumet som tilføres avløpssystemet i tillegg til nødvendig spillvann/sanitært avløpsvann og evt. industrielt avløpsvann tillatt gjennom påslipp. Det er vanligvis regnvann, smeltevann, grunnvann eller drikkevann. Betegnes også som infiltrasjons- og innlekkingsvann jf. bok om VA-teknikk av Ødegaard, Norsk Vann, 2012.
Virkningsgraden til avløpsnett	Andel av forurensningsmengden som kommer frem til renseanlegget.
Substitusjon/ substitusjonsplikt	Substitusjon betyr erstatning. Substitusjonsplikten innebærer at den enkelte virksomhet må vurdere sin kjemikaliebruk og gå over til mindre skadelige alternativer der det kan skje uten urimelig kostnad eller ulempe. Alle virksomheter som yrkesmessig bruker produkter som inneholder helse- og miljøskadelige kjemikalier, skal vurdere substitusjon.